

Väglädning för säkert arbete i explosionsfarlig miljö

Oskar Isaksson, Brandskyddsföreningen

Vem är jag?

Brand- och riskingenjör

Brandkonsult – brandfarlig vara & ATEX

Arbetsmiljöarbete inom industrin

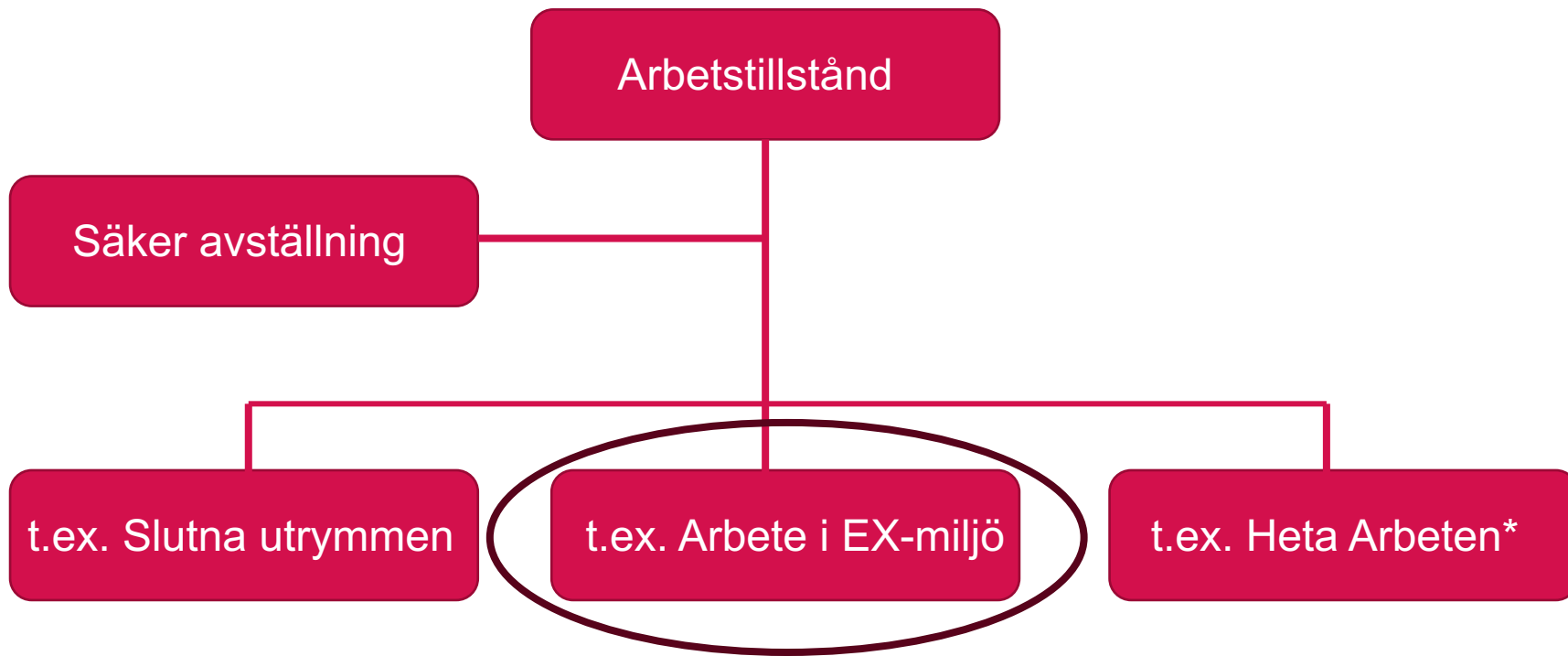
Utbildningar, Brandskyddsföreningen

- ✓ Introduktion
- Bakgrund
- Vad säger lagstiftningen?
- Ny handbok/vägledning
- Erfarenheter
- Avslutning

Grundläggande struktur

*Brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats – Försäkringskrav avseende arbetsmetod

Arbete i explosionsfarlig miljö:

- *Arbeten som innebär införsel av tändkälla i explosionsfarlig miljö*

Innan ett sådant arbete påbörjas i, eller i anslutning till, klassat område ska arbetstillstånd utfärdas av en person med särskilt ansvar för denna uppgift.

Undantag från förbud att använda tändkälla i brandfarliga vara miljö, lagstiftat krav i FBE §8-9.

Förordning (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor:

8 § Inom områden där brandfarliga eller explosiva varor hanteras är det förbjudet att använda eld eller andra tändkällor om detta medför mer än en ringa risk för olyckor med varorna.

9 § Den som bedriver tillståndspliktig verksamhet ska samråda med tillsynsmyndigheten om hur risken för olyckor kan minimeras, om sådant samråd behövs med hänsyn till förändringar i verksamheten, reparations- eller underhållsarbeten eller andra avvikelser från den normala hanteringen.

ATEX användardirekt 1999/92/EG:

1.2 Skriftliga instruktioner och arbetstillstånd

När så krävs i explosionsskyddsdocumentet

- skall arbete i explosionsfarliga områden utföras enligt skriftliga instruktioner från arbetsgivaren,
- skall ett system med arbetstillstånd tillämpas för att utföra såväl farlig verksamhet som sådan verksamhet som kan påverka annat arbete och därvid orsaka risker.

Arbetstillstånd skall innan arbetet påbörjas utfärdas av en person med särskilt ansvar för denna uppgift.

Arbetstillstånd definieras enligt IPS:s skrift Arbetstillstånd och säker avställning som:

"Ett dokument som utges av tillståndsgivaren för att specificera åtgärder där ett arbete kan utföras under säkra förhållanden."

SRVFS 2004:7

Brandfarlig vätska

Brandfarlig gas

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

AFS 2023:10 (f.d. AFS 2003:3)

Pulver/damm

Övrigt - Brandfarliga kemiska
riskkällor som kan orsaka brand
eller explosion till följd av det
arbete som ske

ARBETSMILJÖ
VERKET

Vad säger lagstiftningen?

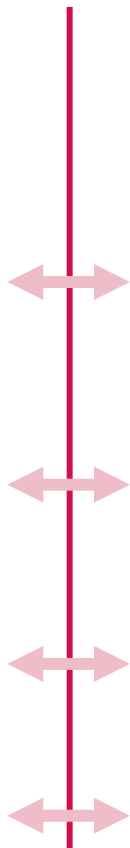
Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Krav på förebyggande åtgärder,
utredning och bedömning

Skriftlig riskbedömning och
zonklassning

Samordningsansvar

Tillståndsgivare normalt
föreståndare brandfarlig vara

ARBETSMILJÖ
VERKET

Krav på förebyggande åtgärder,
utredning och bedömning

Skriftlig riskbedömning (ESD) och
zonklassning

Samordningsansvar

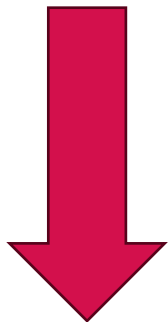
Tillståndsgivare kompetent person
(motsvarande föreståndare brfv)
med särskilt ansvar

Ny utgåva av handboken –
Arbete i explosionsfarlig miljö

Uppdateringar i korthet:

- Uppdaterade föreskrifter (AFS & MSBFS)
- Säkerhetsregler Heta Arbeten (SBF 506:1)
- Säker avställning
- ATK-principen

ATK-principen:

- **Atmosfär**
- **Tändkälla**
- **Konsekvens**

SRVFS 2004:7

3 § En verksamhetsutövare skall i syfte att förebygga explosioner vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder i angiven ordning för att

- förhindra att explosiv **atmosfär** bildas, eller, om verksamhetens art inte medger detta,
- undvika att explosiv atmosfär **antänds**, och
- **begränsa skadorna** om en explosiv atmosfär antänds.

AFS 2023:10 Kapitel 9

17 § Arbetsgivaren ska planera arbetet och vidta åtgärder för att förebygga explosioner. Åtgärderna ska väljas i följande prioritetsordning:

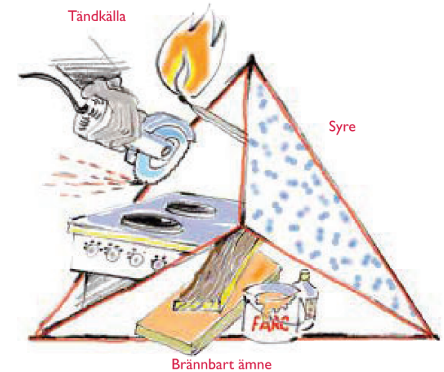
1. Förhindra att explosiv **atmosfär** bildas.
2. Undvika att explosiv atmosfär **antänds**.
3. Begränsa de **skadliga effekterna** om en explosiv atmosfär antänds, så att risken för personskador minimeras.

Samtliga tre delar ska beaktas vid riskbedömning inför tillståndsgivning

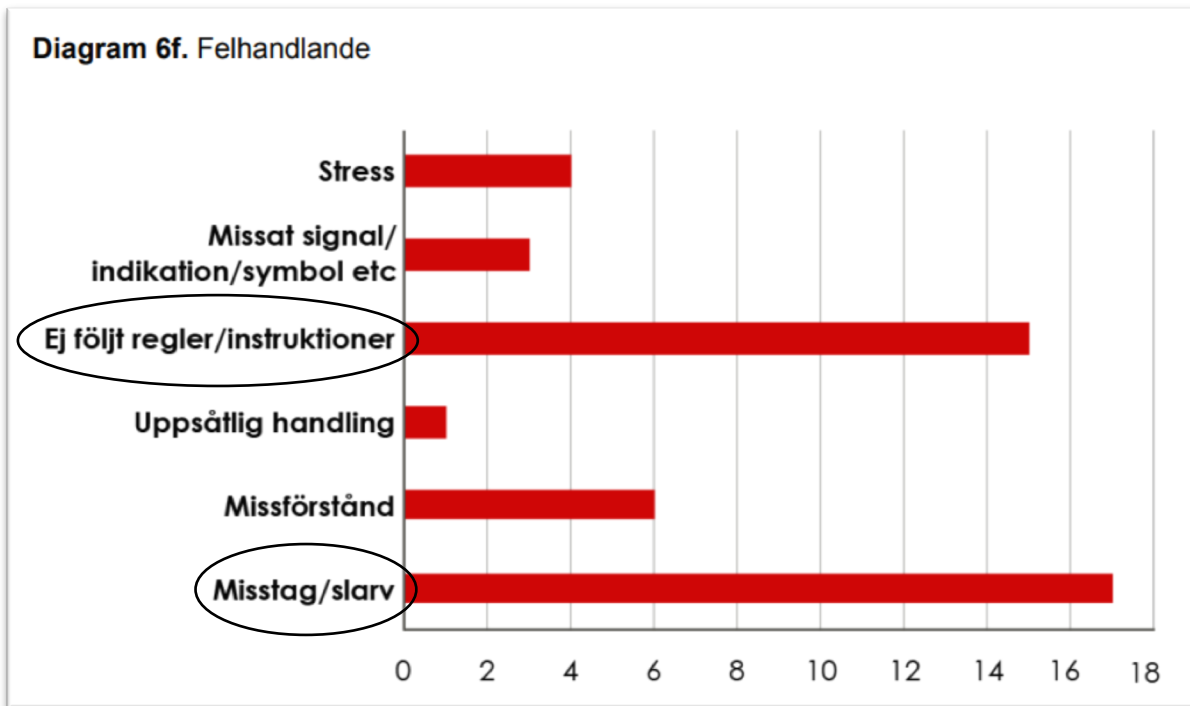
Lärdomar:

- Kunskap och utbildning för alla inblandade
- Samordning mellan anställda/entreprenörer
- Riskbedömning - ATK
- Anpassa tillstånd efter förändrade förutsättningar
- Tillståndsgivare följer upp med tillsyn

Brister i tillståndsprocess och genomförande kan tyvärr leda till mycket allvarliga olyckor

Tydlighet i instruktioner/tillstånd är A&O!

MSB - Sammanställning av inrapporterade olyckor och tillbud enligt LSO och LBE 2019–2022

Olycka Bollnäs april 2025

- Utredning pågår fortfarande
- Cistern ej fullständigt tömd på bensin
- Brister i gasmätning

Sveriges Radio P4 Gävleborg

Arbete i
explosionsfarlig
miljö/ATEX

Brandfarliga varor
- föreståndare

Klassning av
explosionsfarliga
miljöer

Vill du lära dig mer och
beställa den nya handboken?

Besök hemsidan eller kontakta
utbildningsansvarige Marina
för mer information:

marina.lindegren@brandskyddsforeningen.se

Tack för att ni lyssnade!

